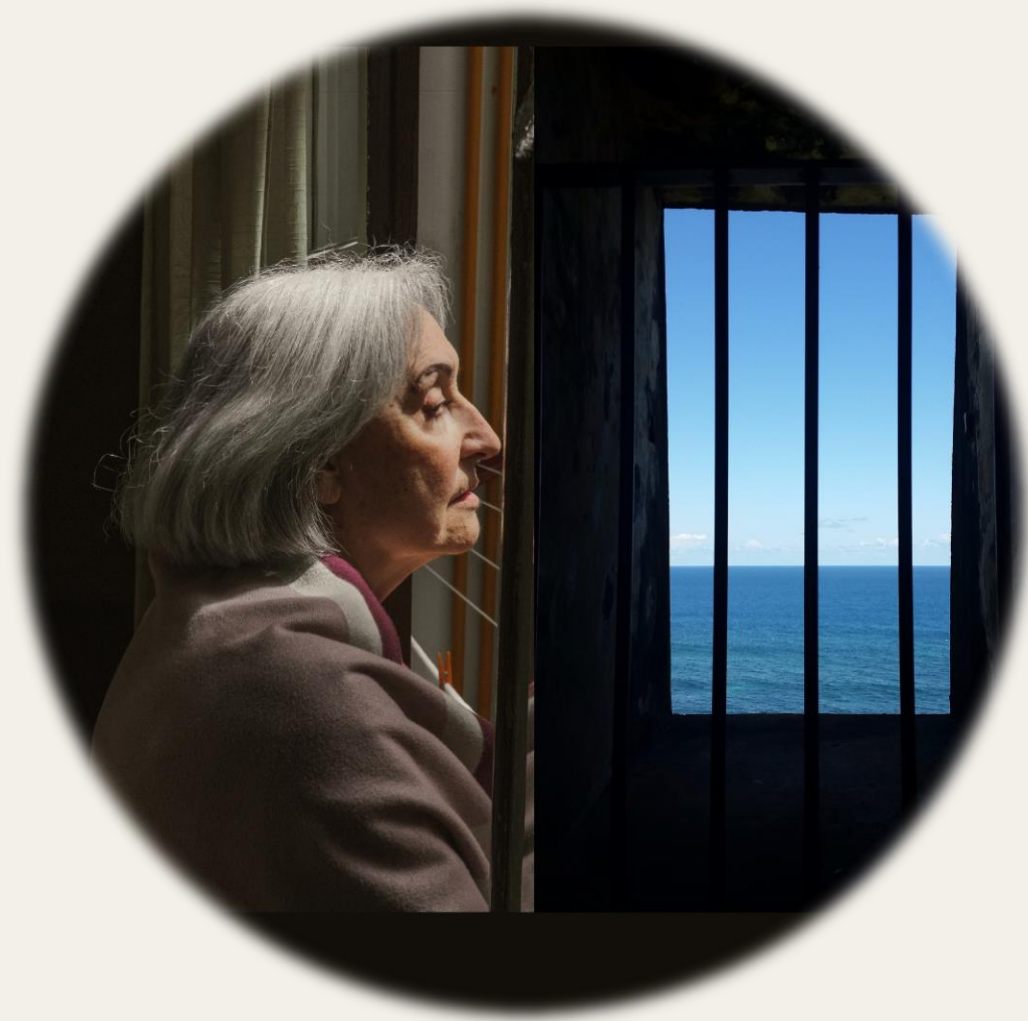


Fixatiearme zorg

Omdat in vrijheid leven een
basisrecht is van iedereen



Wie ben ik?

- Freja Maenhout
- Ergotherapeut
- Jaren ervaring in ouderenzorg
- Zelfstandige praktijk
- Praktijklector ergotherapie @HoGent
- Expertise in mantelzorgondersteuning



Wie zijn jullie?

- Voornaam
- Werkzaam in WZC/thuiszorg/...
- Wat is het eerste waar je aan denkt als je de woorden 'fixatiearme zorg' hoort?

Doel & inhoud



AANTAL PERSONEN MET
DEMENTIE ↑



VRAAG NAAR FIXATIE ↑

MAAR ...



Doel & inhoud

- Vrijheid = basisrecht
- Hoe pakken we dit aan binnen onze organisatie/werk?
- Hoe kunnen we een fixatiearme omgeving realiseren?
- Wat zijn de alternatieven?

Praktijkrichtlijn + 'fixatiearme thuiszorg'

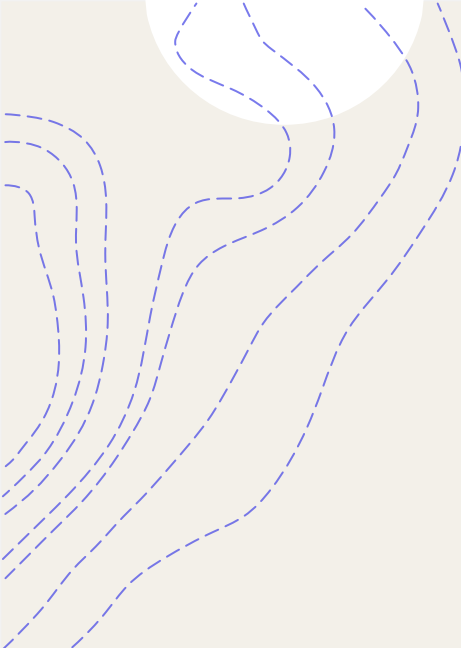


Praktijkrichtlijn

- Gefinaliseerd in 2015
- www.fixatiearmezorg.be
- Geen protocol dat moet gevolgd worden
- Richtinggevend
- Elke fixatievraag = individuele situatie

Praktijkrichtlijn





Praktijkrichtlijn

Antwoord bieden op volgende vragen:

- Wat is fysieke fixatie juist?
 - Welke factoren het risico op fixatie?
 - Wat zijn de gevolgen & impact van het gebruik ervan?
 - Welke ethische & juridische kaders moeten gebruikt worden bij de beslissing/toepassing?
 - Hoe kan fixatiearme zorg gerealiseerd worden?
 - Welke stappen moeten ondernomen worden en wie moet betrokken worden bij zowel het beslissingsproces als de uitvoering om kwaliteitsvolle zorg te bieden?
- 



Dagelijkse praktijk

+



Vragen

- Welke fysieke vrijheidsbeperkende maatregelen passen jullie toe of ken je?
- Waarom/wanneer worden vrijheidsbeperkende maatregelen overwogen, toegepast?
- Wie beslist over het al dan niet overgaan tot fysieke fixatie? Wie wordt hierbij betrokken?
- Hoe voel jij je bij het nemen van deze beslissing en/of het toepassen van fysieke fixatie?

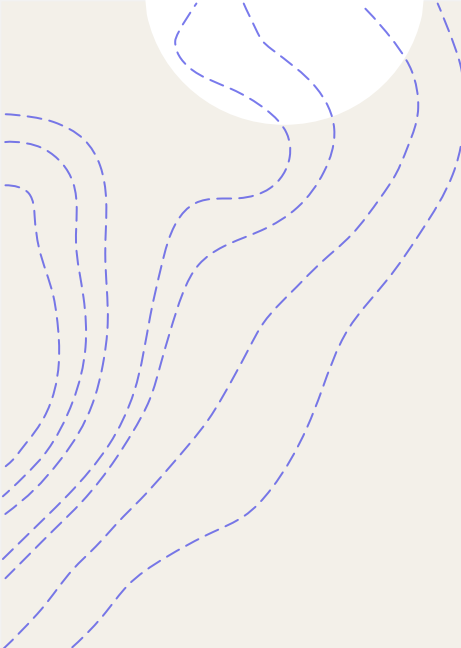
Wat is fysieke fixatie?

“Elke handelingsmethode, materiaal, uitrusting aan of in de buurt van een persoon met de opzettelijke bedoeling dat deze persoon deze niet kan verwijderen en die de bewegingsvrijheid van de persoon beperkt.” (Retsas, 1998)

→ Welke fysieke vrijheidsbeperkende maatregelen passen jullie toe of kennen jullie?

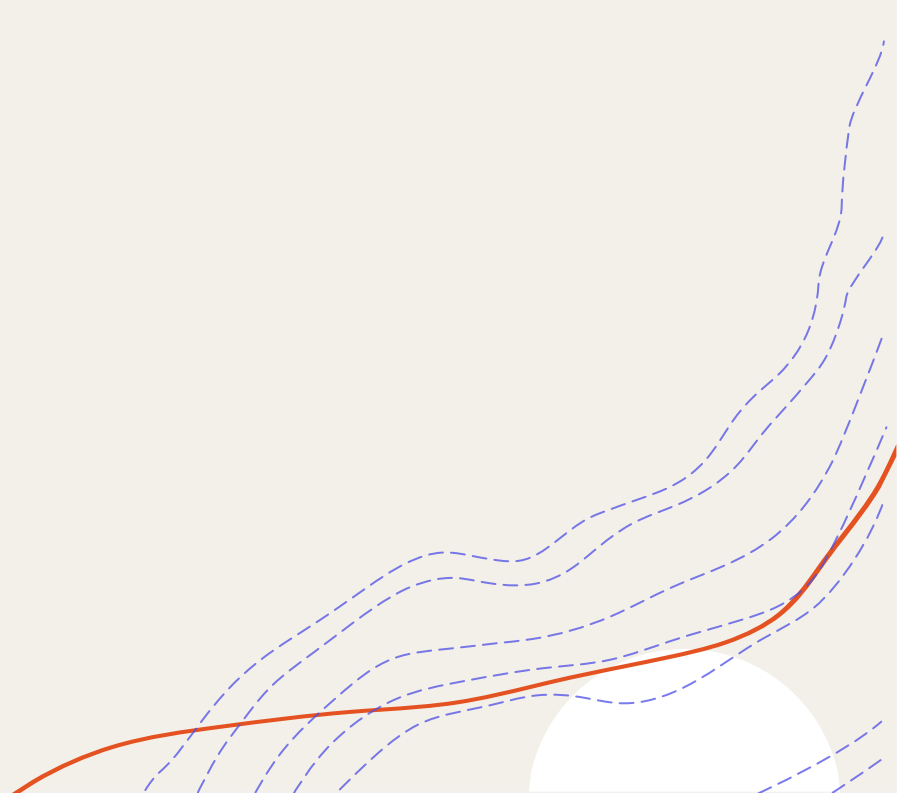
→ Zijn er nog andere vormen van fixatie?

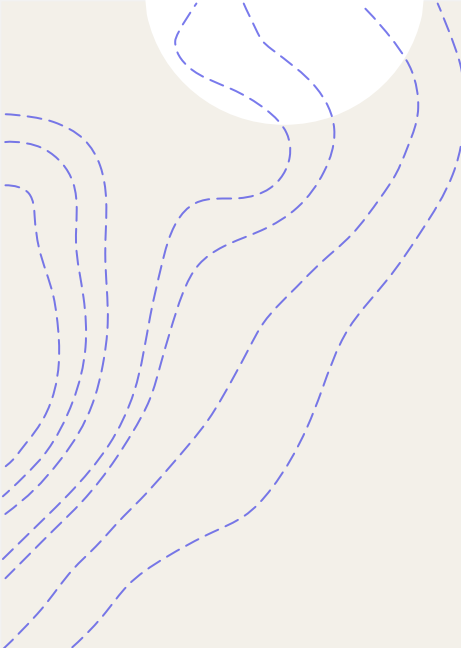
*chemische, elektronische beveiliging, orthopedische uitrusting
op voorschrift, ...*



Redenen

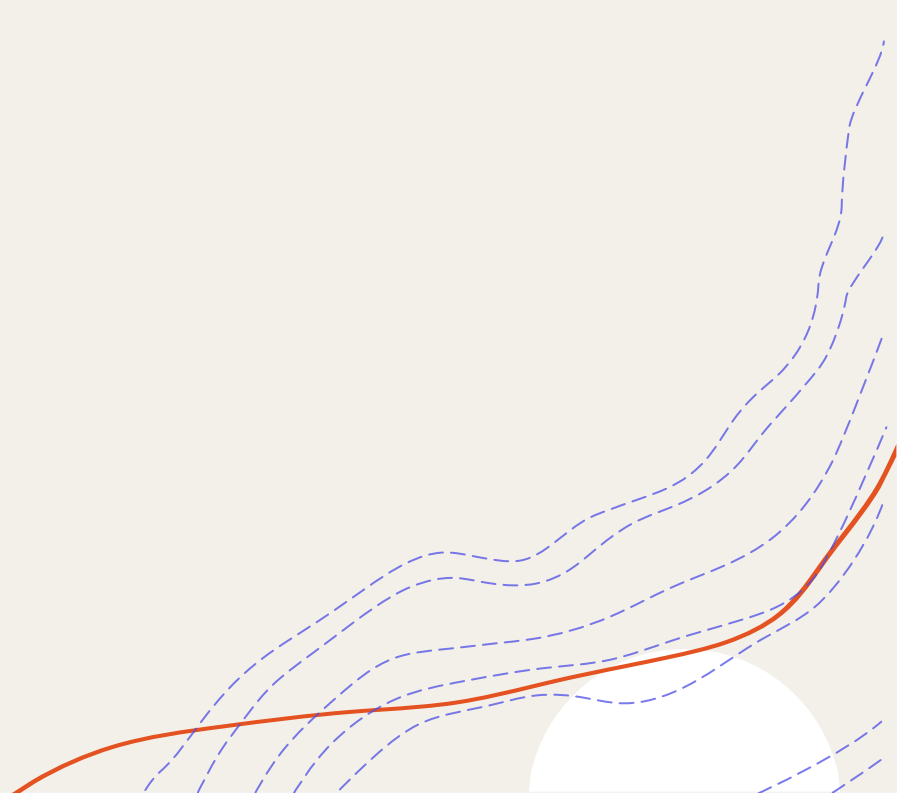
→ Waarom/wanneer worden vrijheidsbeperkende maatregelen overwogen, toegepast?





Redenen

Persoonsgebonden factoren

- Beperkte mobiliteit
 - Verhoogd valrisico
 - Verminderd cognitief functioneren
 - Gedragsproblemen
- 



Redenen

Contextgebonden factoren

- Vraag van de familie
- Afwezigheid of gebrek aan toezicht
- Storend/gevaar voor de omgeving

Redenen

Zorgverleners/organisatie

- Afwezigheid van continue zorg (cfr thuiszorg)
- Attitude/kennis
bv. misvattingen over valpreventie, kennis over de negatieve gevolgen, ...
- Eigenschappen/cultuur van de organisatie
bv. geen duidelijk beleid, geen multidisciplinaire betrokkenheid, ...



Redenen

Wetgeving

Bv. in sommige landen mag enkel een rechter beslissen over fysieke fixatie

Negatieve gevolgen

Patiënt

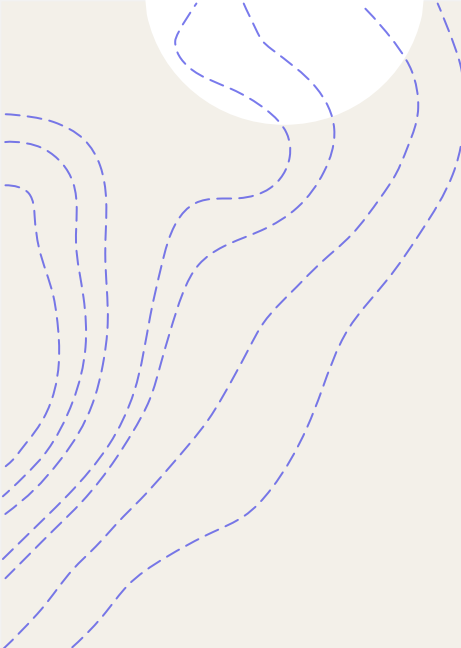
- Kneuzingen
- Huidletsels
- Urine-incontinentie
- Verminderde spierkracht/mobiliteit
- Impact op psychosociaal welzijn
- ...

Familie/mantelzorger

- Kwaadheid
- Emotionele lading
- Gevoel van veiligheid, geruststelling
- ...

Zorgverlener

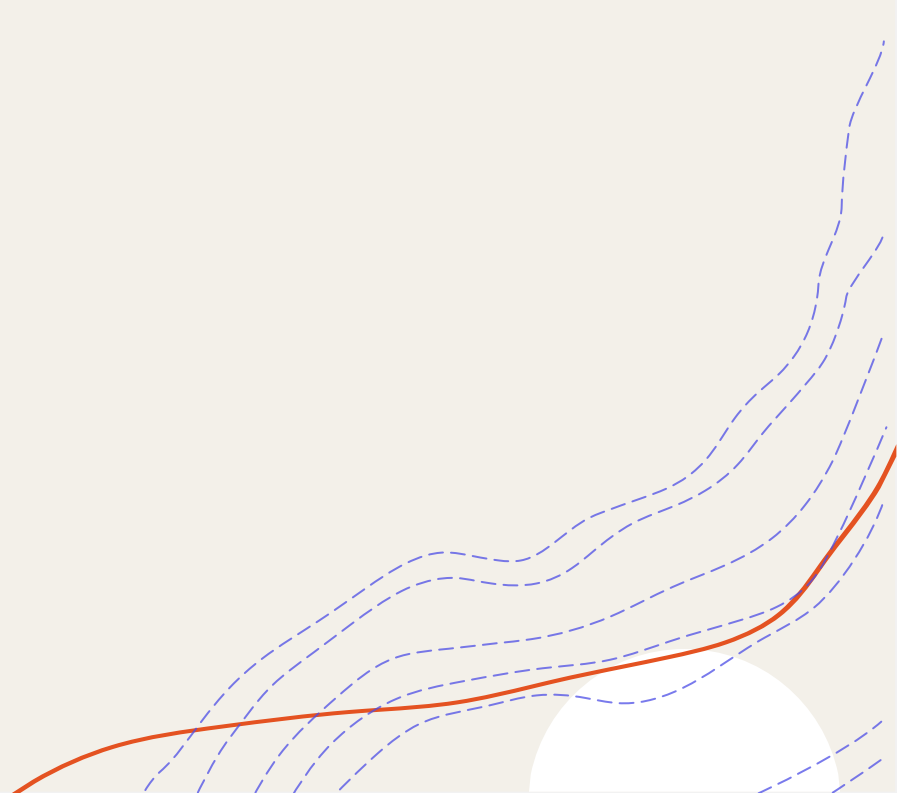
- Schuldgevoel
- Frustratie
- Moreel conflict
- ...



Wat mag & wat mag niet?

→ Geen specifieke wet ivm fysieke fixatie

→ Ethische afwegingen

- Waardigheid respecteren
 - Autonomie respecteren
 - Integraal welzijn bevorderen
 - Zelfredzaamheid bevorderen
- 

Wat mag & wat mag niet?

→ Juridische bepalingen

- Grondwet: fysieke fixatie mag niet = recht op vrijheid
- Uitzonderingsmaatregel waarvoor enkel bevoegd is:
 - Verpleegkundigen
 - Zorgkundigen onder toezicht van een verpleegkundige
 - Verzorgenden onder toezicht van een verpleegkundige en mag enkel instaan voor het opvolgen, mag net als zorgkundige zelf geen initiatief nemen
 - Artsen
 - Studenten geneeskunde, verpleegkunde en zorgkunde ifv stage
 - Familie/mantelzorger (mantelzorgattest)

Wat mag & wat mag niet?

→ Handel steeds volgens het zorgvuldigheidsprincipe

- Overleg met de betrokkenen, vraag toestemming
- Onderzoek het onderliggende probleem
- Rapporteer in het patiëntendossier
- Huisarts op de hoogte stellen
- Maatregelen zorgvuldig en correct toepassen, alternatieven?

Gedeelde verantwoordelijkheid & open communicatie met alle betrokkenen

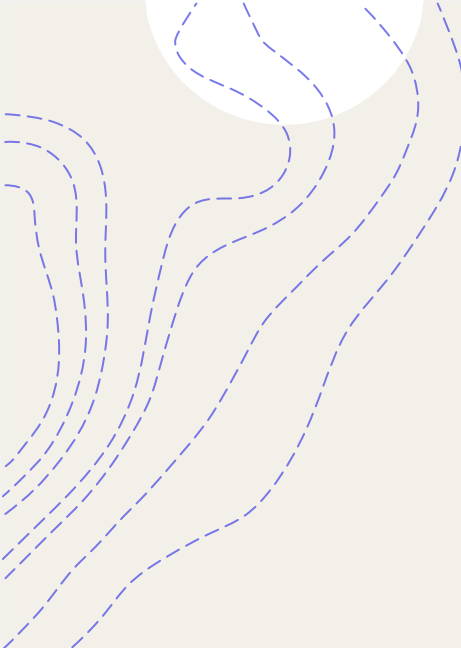


Fixatiearme omgeving?

Wat?

- ≠ fixatieloos
- Behouden & vergroten vrijheid patiënt

→ Op zoek gaan naar de minst ingrijpende manier van fixatie = zeer persoonsgebonden = maatwerk

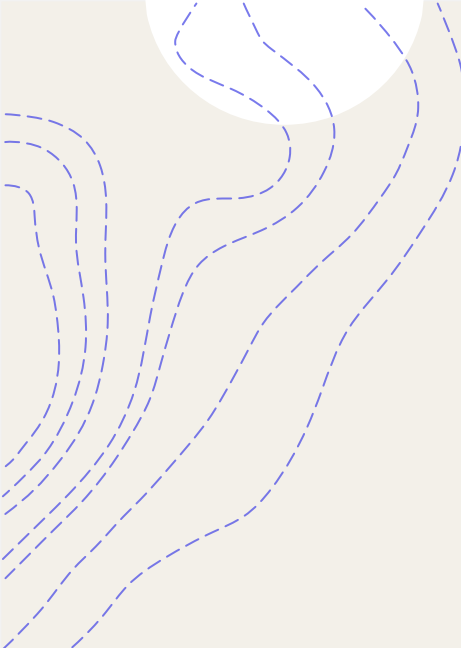


Hoe?

- In gesprek/overleg gaan = multidisciplinair
 - Is er een oplossing voor de oorzaak? = grondige analyse van het probleemgedrag
 - Open communicatie met patiënt, familie en alle zorgactoren
 - Interdisciplinair plan van aanpak opstellen en uitvoeren
- 

The background is a light beige color. On the left side, there are several concentric, dashed blue lines that resemble topographic map contours. In the bottom right corner, there are more dashed blue lines, some of which are solid red, and two white circles. The text "Alternatieven?" is centered in the middle of the image.

Alternatieven?

- 
- Oorzaak wegnemen
 - Toezicht
 - Omgeving aanpassen
 - Ondersteuning van de patiënt

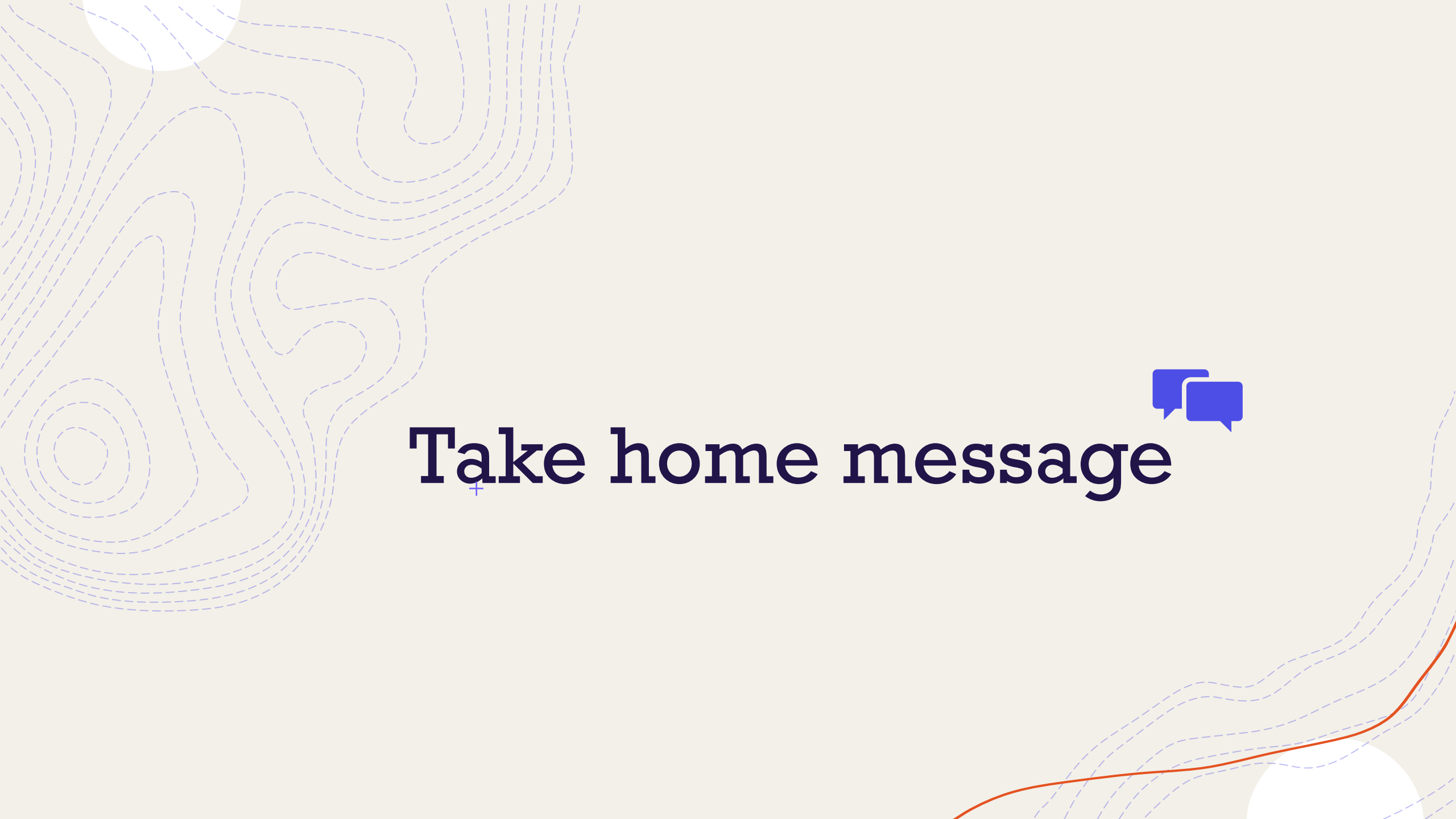
→ Infobronnen:

- 'Alternatievenbundel: inspiratie voor vrijwillige en passende zorg' Vilans
 - 'Toolbox Dementie – dementievriendelijk omgeven' Viewz
- 



Opdracht

- 4 groepen
- Casus per groep
- Bespreek in groep welke alternatieven je reeds kent, je gebruikt, je niet gebruikt, de haalbaarheid in de praktijk

The background features a light beige color with decorative elements. On the left, there are several concentric dashed blue circles. On the right, there are wavy dashed blue lines and a solid orange line. Two white circles are partially visible at the top left and bottom right corners.

Take home message



Stoomdiagram



Bedankt voor de aandacht en medewerking!

